

DOKUMENTY

Pápežská rada pre kultúru

KULTÚRA A VIERA

N. 4/2012

Mons. Gerhard L. Müller, prefekt Kongregácie pre náuku viery sa v *editoriáli* venuje dielu Josepha Ratzingera v súvislosti s Druhým vatikánskym koncilom a následne s Rokom viery (*Scritti di J. Ratzinger sull'insegnamento del Concilio, Volume settimo dell'Opera omnia*). Konštatuje, že teológ Ratzinger v mnohom prispel k priebehu koncilu. Najprv po boku kolínskeho kardinála Fringsa a neskôr ako člen viacerých komisií, pričom sa rozhodujúcou mierou podieľal na tvorbe rôznych dokumentov. Ratzinger vďaka štúdiu a skúmaniu pojmu „cirkev“ u sv. Augustína a pojmu „zjavenie“ u sv. Bonaventúru bol veľmi dobre pripravený, aby čelil hlavným otázkam, pred ktorými stála Cirkev v 20. stor. Mal skúsenosť s vojnou a životom v spoločnosti prechádzajúcej hlbokými zmenami, v ktorej sa strácal význam a prítomnosť Cirkvi vo svete. Vo svojom úvode k nedávno vydanému siedmemu zväzku *Opera omnia* v nemčine, pápež Benedikt XVI. napísal, že slovo „aggiornamento“ plne vystihovalo úlohu koncilu; inými slovami, kresťanstvo musí byť aktualizované na dnešok, aby mohlo formovať budúcnosť.

Biskup Müller sa ďalej podrobnejšie zaoberá aktivitami Ratzingera v prípravnej fáze koncilu, no predovšetkým jeho činnosťou na koncile, konkrétne pri tvorbe konštitúcie *Dei Verbum* a dekrétu *Ad gentes*. Počas koncilu poskytoval Ratzinger aj mnohé rozhovory pre médiá, ktoré dnes pomáhajú lepšie pochopiť vtedajšie vnímanie koncilu. V rokoch 1966-2003 napísal mnohé komentáre ku koncilovým dokumentom (*Lumen gentium, Sacrosanctum concilium, Dei verbum a Gaudium et spes*), pričom neustále zdôrazňoval, že kto chce pochopiť koncil, musí brať do úvahy všetky jeho konštitúcie, dekréty a vyhlásenia ako jeden celok, ktorý predstavuje platné dedičstvo koncilu.

Benedikt XVI. na margo chápania koncilu zdôrazňuje „hermeneutiku reformy v kontinuite“ voči „hermeneutike diskontinuity a zlomu“ (*Príhovor k Rímskej kúrii 22. decembra r. 2005*). Táto interpretácia koncilu je podľa princípov katolíckej teológie jediná možná, totiž berúc do úvahy nerozlučný celok Svätého písma, úplnej a integrálnej Tradície a Magistéria, ktorého najvyšším prejavom je koncil, ktorému predsedá nástupca sv. Petra ako hlava viditeľnej Cirkvi. „Kontinuita“ znamená, že to musí

neustále korešpondovať s pôvodným učením, ktoré keď sa ohlasuje, je zakaždým nové. Teda „aggiornamento“, nie v zmysle „sekularizácie“ viery, ale v zmysle „sprítomnenia“ večného spásneho posolstva Ježiša Krista. Podľa Benedikta XVI. nám koncil ponúkol „bezpečný kompas, aby sme sa ním orientovali v začínajúcom storočí“ (*Porta fidei*, 5).

V sekcii *Zo života dikastéria* informuje časopis o študijnom dni (9. novembra 2012), ktorý sa konal pri príležitosti 30. výročia diplomatických vzťahov medzi Svätou stolicou a Nórskym kráľovstvom na tému: *Severná hranica kresťanstva – skúmanie spoločného dedičstva Nórska a Svätej stolice*. Nórsko je viac ako tisícročie kresťanskou krajinou. Počnúc jeho pokresťančením koncom 10. stor. až do reformácie zohrávala Cirkev v duchovnom, právnom, intelektuálnom, kultúrnom a politickom živote Nórska rozhodujúcu úlohu. Kráľ Olav Haraldsson (995-1030) vyhlásil kresťanstvo za štátne náboženstvo. V centre záujmu podujatia bolo stredoveké Nórsko, keď mnoho Nórov konalo púte do Jeruzalema, Ríma, Santiaga de Compostela a na iné pútnické miesta. Katolícka cirkev v minulosti znamenala pre Nórsko isté duchovné puto s európskym kontinentom, ktoré sa však s príchodom reformácie r. 1537 prerušilo. V súčasnosti je obyvateľstvo Nórska prevažne luteránske. Ako bolo zdôraznené, dnes je nórska spoločnosť zakotvená v kresťanských hodnotách, ktoré sú základom ústavy a mnohých zákonov. Na druhej strane sa sekularizovala a musí zápasíť s multikulturalizmom.

V aktuálnom vydaní časopisu nájde čitateľ aj informácie o ďalšom stretnutí v rámci projektu *Nádvorie hľadajúcich*, ktoré sa konalo od 16. do 17. novembra 2012 v dvoch severo-portugalských mestách: Guimarães (Európske hlavné mesto kultúry 2012) a Braga (Európske hlavné mesto mládeže 2012). Témou stretnutia bol život ako taký v rôznych jeho prejavoch a tajomstvách: Prečo existujeme a prečo sme takí, akí sme? Čo nás sem priviedlo? Čo znamená byť si vedomí svojej prítomnosti v kozme? Na záver je publikovaný pracovný materiál na plenárne zasadanie Pápežskej rady pre kultúru (6. do 9. februára 2013) pod názvom *Rozvíjajúca sa kultúra mládeže*. -sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Konferencia biskupov Talianska (CEI)

Notiziario CEI

N. 5/2012

Spravodajca Talianskej biskupskej konferencie (CEI) publikuje dokument Pastoračné smernice k príprave na manželstvo a rodinu schválené 22. októbra 2012.

Ako sa uvádza v úvode, talianski biskupi venujú trvalú pozornosť manželstvu a rodine i príprave na ne. Svedčí o tom aj dokument CEI Direktórium pre pastoraáciu rodín Cirkvi v Taliansku z 25. júla 1993. Bohatý obsah tohto dokumentu, jeho uvedenie do praxe a s tým súvisiace množstvo pripomienok a návrhov, ako aj aktuálne problémy si vyžadujú prehĺbenie tejto problematiky. Toto úsilie je zvlášť naliehavé v dobe neustálych zmien, ktoré radikálnym spôsobom spochybňujú inštitúciu manželstva.

Dokument má slúžiť pri obnove manželstva a rodiny, s vedomím, že itinerárium prípravy na manželstvo má veľký význam a je autentickou cestou viery: sprevádza snúbencov na ceste k sobášu, pozývajú ich, aby sa nanovo primkli k Pánovi; Je pre nich príležitosťou na obnovu viery, no obsahuje aj hlboké otázky a odpovede, ktoré dnes snúbenci predkladajú Cirkvi. Talianski biskupi povzbudzujú miestne kresťanské spoločenstvá, aby venovali náležitú pozornosť príprave snúbencov na manželstvo, ktorí majú prežívať vyájomnú lásku vedome a zodpovedne. Dokument je určený kňazom a snúbencom, zasväteným osobám, i laikom angažovaným v pastoraácii.

Prvá kapitola pod názvom Prijímajúce objatie matky Cirkvi: spoločenstvo ktoré sprevádza sa zaoberá úlohou miestnych kresťanských spoločenstiev, ktoré majú sprevádzať snúbencov v jednotlivých úsekoch ich vzťahu

lásky a vychovávať ich v období zasnúbenia. Do tejto prípravy majú byť zapojené predovšetkým kresťanské rodiny. Biskupi tiež pripomínajú, že keď si snúbenci založia rodinu, znamená to aj veľký prínos pre spoločnosť.

Druhá kapitola s názvom *City a zamilovanosť* sa zaoberá témami ako šťastie, integrálna výchova, telesnosť, skúsenosť lásky v súčasnom mnohotvárnom kultúrnom a spoločenskom kontexte, čistota ako vzácny dar.

Tretia kapitola *Cesta k manželstvu* sa venuje výchovnej úlohe rodičov a vychovávateľov i katechéto, ktorí majú cenné poslanie, pomôcť mladým pochopiť a zvládnuť skúsenosť lásky; objasniť im otázky spojené so sexualitou, upriamujú ich na krásu povolania k láske. Cesta prípravy na manželstvo je postupnou cestou; jej ciele možno rozdeliť do troch oblastí: identita, vzájomnosť (reciprocita) a životný plán.

Štvrtá kapitola je osobitne venovaná bezprostrednej príprave na manželstvo: predstavenie snúbencov miestnemu farárovi (asi rok pred svadbou), samotný obrad sobáša, dospievanie vo viere, miešané manželstvá. Biskupi tu poukazujú aj na skutočnosť, že mnoho párov, ktoré sa chcú v súčasnosti sobášiť v kostole, žije spolu v jednej domácnosti už pred manželstvom.

Záverečná piata kapitola predstavuje manželstvo ako cestu osobného posväcovania, zdôrazňuje potrebu dialógu medzi manželmi; zaoberá sa otvorenosťou voči plodeniu detí; poukazuje na rodinu a jej miesto v Cirkvi, vo farnosti, ako aj v spoločnosti.

-sg-

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Krehká rovnováha spoločného dobra

Documents Episcopat N. 12/2012

P. Roger Baudoin, ktorý pôsobí na Kolégiu Bernardínov v Paríži v oddelení venujúcom sa vzťahom medzi ekonomikou, človekom a spoločnosťou, sa v tomto čísle periodika Konferencie biskupov Francúzska zaoberá vysoko aktuálnou témou, súvisiacou so súčasnou ekonomickou krízou. Predkladané úvahy majú podnietiť k zamysleniu sa nad svetom podnikania, ktorý sa najmä v posledných päťdesiatich rokoch prudko rozvíjal, čo však okrem pozitív prinášalo aj mnohé ťažkosti a chyby vedúce až ku kríze. Autor sa najskôr venuje dejinám podnikania a potom porovnáva dianie v tejto oblasti so sociálnym

učeníom Cirkvi. Otvára tak pred nami širokú panorámu tém a otázok, ale aj inováčných návrhov berúcich do úvahy človeka, nachádzajúceho sa uprostred napätí, ktoré vládnu vo svete podnikania. P. Baudoin sa venuje téme práce ako kolektívnej činnosti, jej delbe a efektívnosti, ďalej vzťahu zákazníkov, zamestnancov, akcionárov, vedenia firiem i štátu k spoločnému dobru. V poslednej časti svojej úvahy sa zamýšľa nad faktormi, ktoré od deväťdesiatych rokov začali narúšať rovnováhu v podnikaní, a to predovšetkým nad liberalizáciou ekonomiky a finančníctva, ktorá je chcená a podporovaná štátom.

-mš-

COMECE a OCIPE**Europe Infos***N. 158/2012, Brusel, Belgicko*

Marcové číslo periodika, ktoré sa venuje aktuálnemu daniu v kontexte Európskej únie, informuje o smernici EÚ o pracovnom čase. Príspevok sa najskôr zameriava na samotnú definíciu pracovného času. Čitatelia sú následne informovaní o vývoji prijatých ustanovení v rámci EÚ a o aktuálnej situácii. Komisia EÚ prijala už v roku 2009 rozhodnutie korigovať platné ustanovenia. V článku je venovaný priestor i tzv. „neaktívnemu času“. Dôraz sa tiež kladie na synchronizáciu pracovného času a času voľna stráveného s rodinou.

Ďalší z príspevkov nás konfrontuje s dvomi podobnými prípadmi, v ktorých Európsky súd pre ľudské práva vyniesol odlišný verdikt. Ide o prípady nosenia náboženských symbolov, konkrétne symbolu kríža, na pracovisku. Zatiaľ čo v prípade Nadii Eweidovej rozhodol súdny dvor v prospech sťažovateľky, v prípade Shirley Chaplinovej tomu bolo inak. Kvôli sťažnosti svojej zamestnankyne, letušky Eweidovej, bola britská letecká spoločnosť nútená korigovať svoje vnútorné smernice. Naopak sťažnosť zdravotnej sestry Chaplinovej bola zamietnutá. Na vysvetlenie treba dodať, že sa tak stalo na základe platných predpisov v oblasti zdravotníctva a s ohľadom na bezpečnosť zdravotníckeho personálu a pacientov, nie z náboženských dôvodov.

Autor ďalšieho článku sa zaoberá problematikou rozvojovej pomoci EÚ pre Latinskú Ameriku.

Pýta sa, či ide výhradne o oblasť obchodovania, či by sa skôr nemala táto pomoc chápať v kontexte trvalo udržateľného rozvoja. Do centra pozornosti kladie dohovor medzi EÚ a CELAC (Spoločenstvo latinskoamerických a karibských štátov) v Santiagu de Chile (z 27. januára 2013). Jeho cieľom je oživiť a upevniť strategické partnerstvá v sociálnej a ekologickej oblasti medzi oboma regiónmi. Bližšie informácie o tomto prvom významnom stretnutí, ako aj v riešení rozvojovej problematiky prináša spomínaný článok.

Podporiť podnikanie a nanovo rozduchať podnikateľského ducha v Európe je snahou akčného plánu Európskej komisie z januára 2013. Hoci dokument hovorí o kreativite, vlastnej iniciatíve, tímovej práci či zmysle pre zodpovednosť, predsa znamenal sklamanie, nakoľko v ňom chýba akákoľvek zmienka o spoločenských formách podnikania, akými sú napríklad družstvá. Valné zhromaždenie OSN pritom vyhlásilo rok 2012 za Medzinárodný rok družstiev, aby tak zdôraznilo možnosť prepojenia ekonomiky a spoločenskej zodpovednosti. Komisia EÚ akoby na tento pojem celkom zabudla. Vzťah Cirkvi k združovaniu podnikateľov dokladajú rozličné sociálne encykliky pápežov, ako i sociálne učenie Cirkvi. Bolo by preto zaujímavé, ak by sa nejakí odborníci venovali prepojeniu medzi princípmi sociálneho učenia Cirkvi a spoločnosti. **-Ph-**

Nemecká biskupská konferencia**Smernice zamerané na partnerskú spoluprácu farností v celosvetovom kontexte. Bonn 2013***Arbeitshilfen N. 256/2013*

Predkladaná publikácia Nemeckej biskupskej konferencie je doplneným vydaním smerníc, ktoré boli schválené biskupskou konferenciou ešte v roku 2010. Smernice boli vypracované v spolupráci Konferencie diecéznych pracovníkov zodpovedných za oblasť práce Cirkvi vo svete a Komisie Cirkiev vo svete pri Nemeckej biskupskej konferencii. Okrem samotných smerníc obsahuje spomínaná brožúrka i dotazník pre organizácie, spoločenstvá, farnosti, ktoré sú otvorené pre spoluprácu v tejto oblasti. Takéto partnerstvá sú príležitosťou pre rozvoj pastorácie, konkrétne sú cestou interkultúrneho dialógu a vzájomného obohatenia. Súčasťou publikácie je i prehľad

nemeckých partnerských diecéz a farností, krátka charakteristika vzájomnej spolupráce a kontaktné údaje na zúčastnené partnerské organizácie či spoločenstvá. Nasleduje tiež zoznam diel pomoci či rozličných medzinárodných organizácií, ktoré sa angažujú v spomínanej oblasti, a tiež opis oblasti ich činnosti a kontaktné údaje. Ďalšia kapitola je venovaná Katolíckemu fondu, ktorý Nemecká biskupská konferencia zriadila v roku 1997 na podporu práce Cirkvi vo svete a rozvojovej činnosti v oblasti vzdelanosti a práce pre verejnosť. Nechýba ani informácia o aktualizovanom internetovom portáli, ktorý je zameraný na prácu Cirkvi vo svete. **-Ph-**

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

RENOVABIS

Migračné prúdy v Európe a ich dôsledky*Ost – West Europäische Perspektiven, 1/2013*

Nemecký časopis *Ost-West* sa vo svojom aktuálnom vydaní zameriava na problematiku migrácie do cudziny i v rámci vlastnej krajiny. Na úvod mapuje vývoj v Európe od roku 1990 a zameriava sa na situáciu v mestách ako sú Berlín, Moskva či Sarajevo. Poukazuje na skúsenosti emigrantov, ktorých z domu vyhnali núdza, chudoba, násilie, ale tiež očakávania či nádeje na nový lepší život. Zdôrazňuje postoj Cirkvi k imigrácii v Európe, ktorý prináša nový pohľad na problematiku. Ten spočíva v obhajobe človeka na prisťahovanie, usídlenie. Na rozdiel od všeobecného vyhlásenia ľudských práv, ktoré používa pojem práva na vysťahovanie. Pre Cirkev je dôležitejšie začlenenie do ľudskej rodiny než štátna príslušnosť. Zdôrazňuje dôležitosť solidarity, prispôsobenia

a porozumenia, spoločných hodnôt. Jeden z príspevkov sa zameriava na podporu ľudí bez štátnej príslušnosti, kde sa prejavuje služba charít či diecéz. Ďalší sa venuje ekuméne a približuje čitateľom Cirkevný východný inštitút v Regensburgu. Zdôrazňuje sa pritom potreba medzináboženského dialógu. Pekným príkladom je otvorenosť Katolíckej cirkvi v Nemecku voči ortodoxii. Študenti ortodoxných cirkví hostujú na katolíckych univerzitách. Táto možnosť je tu od šesťdesiatych rokov 20. storočia. Dovtedy to bolo možné len na pôde protestantských univerzít. Takéto štúdium zahŕňa aj spoločný program. Patria sem výlety pri príležitosti cirkevných udalostí, návštevy kláštorov v okolí či na záver školského roka púť do Ríma na dávne miesta kresťanstva. **-Ph-**

Canisiuswerk

„Kto potrebuje teológov...?“*N. 3/2013, Rakúsko*

Rakúske periodikum zo života Cirkvi je tento raz zamerané na štúdium teológie. Jednotlivé články sa venujú samotnému štúdiu či motivácii k nemu. Čitateľom tiež približujú univerzitné prostredie a možnosti povolania absolventov štúdia. O tom, že teológia nestratila svoje opodstatnenie ani na štátnych fakultách informuje i jeden z článkov. Ďalší prináša rozhovor s novou dekanou Viedenskej katolíckej teologickej fakulty, pani Sigrid Müllerovou. Hovorí o tom, ako sa zmenilo akademické prostredie, a aké to má dôsledky pre samotnú teológiu. V rámci Roku viery začala v Rakúsku zaujímavá akcia pod názvom Zahalenie – odhalenie – objavenie. Pred Veľkým týždňom sú veriaci

zvyknutí na to, že sa v kostoloch zahŕajú všetky kríže, aby sme si o to viac pri ich odhalení uvedomili cenu Kristovho utrpenia. U susedov však šli ďalej, zahalené boli aj kríže a postavy svätých na poľných cestách, v mestách, na námestiach. Okoloidúci sa tak mohli zamyslieť nad tým, čo sa za tým zahaleným skrýva. Či ide len o umelecké stvárnenie, vyjadrenie ľudovej kultúry alebo o turíčne poslanstvo pre dnešnú dobu. Odhalením krížov na Veľkú Noc sa má ukázať Ježiš Kristus ako najväčší dar všetkých čias, ako znak nádeje pre spoločnosť zasiahnutú krízou, pričom sa v ňom zjavuje sám Boh. Ako a či tento dar ľudia prijmu, však treba v slobode rešpektovať. **-Ph-**

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová